

I N F O R M A C I J A

o zaključivanju Tehničkog aranžmana između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva nacionalne odbrane Rumunije u vezi sa sprovođenjem združene kombinovane obuke u 2026. godini

U skladu sa Planom učešća Vojske Crne Gore u vježbama u 2026. godini, planirano je učešće na vježbama specijalnih snaga „Valiant Strike 26“ i „Trojan Footprint 26“, čiji je domaćin Rumunija. Takođe bilateralnom saradnjom između Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva nacionalne odbrane Rumunije predviđena je realizacija združene kombinovane obuke specijalnih snaga, koja će se realizovati na teritoriji Crne Gore i Rumunije tokom 2026. godine.

Svrha Tehničkog aranžmana je definisanje obaveza i odgovornosti učesnika i osoblja, kao i osnovni principi logističke podrške koji su neophodni za uspješnu realizaciju navedenog tehničkog aranžmana.

Predloženim Tehničkim aranžmanom je predviđeno učešće do 15 pripadnika Vojske Crne Gore na vježbi „Valiant Strike 26“, u Rumuniji, od 03.09. do 16.09. 2026. godine, a na vježbi „Trojan Footprint 26“, od 04.05. do 22.05. 2026. godine, u Rumuniji, učešće do 25 pripadnika Vojske Crne Gore. Na zajedničkoj obuci u Crnoj Gori od 15.03. do 18.03.2026. godine, realizovaće 16 pripadnika Vojske Crne Gore i 15 pripadnika Rumunije, dok će na zajedničkoj obuci koja će se realizovati u Rumuniji, od 20.09 do 03.10.2020. godine, Vojska Crne Gore učestvovati sa 15 pripadnika.

TEHNIČKI ARANŽMAN

IZMEĐU

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE RUMUNIJE

U POGLEDU SPROVOĐENJA

OBUKE TOKOM 2026. GODINE

- Prazna stranica -

Ministarstvo nacionalne odbrane Rumunije i Ministarstvo odbrane Crne Gore, u daljem tekstu „učesnici“,

IMAJUĆI U VIDU da ovaj Tehnički aranžman (TA) ne stvara pravno obavezujuća prava i obaveze, niti mijenja postojeća prava i obaveze koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma zaključenih između učesnika;

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe Sjevernoatlantskog ugovora, potpisanog u Vašingtonu 4. aprila 1949. godine,

Sporazum između država članica Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga (NATO SOFA), potpisan 19. juna 1951. godine,

Sporazum između Ministarstva nacionalne odbrane Rumunije i Ministarstva odbrane Crne Gore o saradnji u oblasti odbrane, potpisan u Bukureštu 17. septembra 2008. godine i u Podgorici 9. oktobra 2008. godine,

PREPOZNAJUĆI potrebu za uspostavljanjem jedinstvenih procedura primjenjivih na snage učesnika prilikom realizacije obuke,

IZRAŽAVAJUĆI NAMJERU da se usaglase o pitanjima koja se odnose na obuku, logističku podršku, finansijske aspekte, kao i druge obaveze i odgovornosti učesnika,

U NASTOJANJU da dodatno ojačaju prijateljske veze i međusobno razumijevanje između učesnika, saglasili su se o sljedećem:

ČLAN I
DEFINICIJE

BXP	Granični prelazi. Učesnici će obavještavati jedni druge o sastavu osoblja gostujuće jedinice, najmanje 15 dana prije dolaska, radi pružanja podrške u procedurama prelaska granice.
CS	Borbena podrška
CSS	Borbena logistička podrška
DZ	Zona iskrcaja
DA	Direktna akcija
JCET	Zajednička kombinovana obuka kroz razmjenu
Snage	Cjelokupno vojno osoblje i materijal, uključujući sve civilne komponente tih snaga u svrhu JCET. Ovaj pojam takođe obuhvata sve vazduhoplove, vozila, zalihe, opremu i municiju, sredstva snabdijevanja, kao i sve resurse vazdušnog, kopnenog i pomorskog saobraćaja, zajedno sa njihovim pratećim uslugama, uključujući i izvođače koji se raspoređuju sa snagama ili im pružaju podršku u svrhu JCET i vojne obuke.
FP	Zaštita snaga
HN	Država domaćin. U svrhu ovog dokumenta, ovaj pojam se odnosi na Rumuniju i Crnu Goru, prema potrebi.
HNS	Podrška države domaćina. Vojna i civilna podrška koju HN pruža JCET.
MNE MoD	Ministarstvo odbrane Crne Gore
ODA	Operativni odred „Alfa“
PDSS	Izviđanje lokacije prije raspoređivanja
POE	Mjesto ulaska/izlaska
RF	Snage primaoci. Pojam obuhvata pripadnike i osoblje Rumunije i Crne Gore koji učestvuju u aktivnostima obuke, kao domaćini, prema potrebi.
ROU MoND	Ministarstvo nacionalne odbrane Rumunije
SOF	Snage za specijalne operacije
SOP	Standardne operativne procedure

SOR	Izjava o zahtjevima
SR	Specijalno izviđanje
SN	Država pošiljalac
TA	Tehnički aranžman
TE	Aktivnost obuke. Aktivnost obuke je vojna aktivnost.
TTPs	Tehnike, taktike i procedure
VU	Gostujuća jedinica. Pojam se odnosi na vojni odred države pošiljaoca koji učestvuje u vježbama.
PR	Odnosi s javnošću

ČLAN II

SVRHA I OPSEG

1. Svrha ovog TA jeste da obezbijedi pravilno sprovođenje i podršku za događaje Zajedničke kombinovane obuke kroz razmjenu (JCET) i vježbe.
2. Ovaj TA nema za cilj da bude u suprotnosti sa bilo kojim nacionalnim zakonodavstvom ili postojećim bilateralnim sporazumima učesnika. Učesnici će bez odlaganja obavijestiti jedni druge u slučaju takvog sukoba.

ČLAN III

PRIMJENJIVOST

1. Ovaj TA primjenjuje se na podršku koju snage primaoci pružaju gostujućim jedinicama koje učestvuju u JCET i vježbama koje će se realizovati tokom 2026. godine na vojnim poligonima u Rumuniji i Crnoj Gori.
2. Aneks 1 ovog dokumenta (lista aktivnosti obuke) sadrži detaljan ili okvirni opis obuke, termine održavanja, preporučene ciljeve obuke, okvirne geografske lokacije i približan broj angažovanih snaga.

3. Osim ako ovim TA nije drugačije određeno, odredbe o aranžmanima države domaćina primjenjivaće se od trenutka ulaska početnih elemenata gostujućih i svih pratećih jedinica. Ova podrška trajaće sve do odlaska posljednjih elemenata tih snaga sa teritorije Rumunije i Crne Gore.

4. Ulazak/odlazak snaga države pošiljaoca na/sa teritorije države domaćina sprovodiće se preko graničnih prelaza, na datume zajednički usaglašene tokom PDSS.

ČLAN IV PRETPOSTAVKE

1. Elementi koje obezbjeđuju civilni izvođači biće regulisani posebnim ugovorima između gostujućih snaga i tih izvođača i neće biti obuhvaćeni ovim TA.

ČLAN V ODGOVORNOSTI

1. Država domaćin će obezbijediti sljedeću podršku JCET i vježbama:
 - a. Omogućiće pristup osoblju gostujuće jedinice baznim objektima u Rumuniji i Crnoj Gori radi ostvarivanja ciljeva JCET;
 - b. Omogućiće korišćenje odabranih objekata i područja usaglašeni tokom PDSS, uključujući skladište municije i prostorije za čuvanje naoružanja;
 - c. Obezbiđiće smještaj za pripadnike gostujuće jedinice tokom JCET;
 - d. Obezbiđiće vezu sa lokalnim organima vlasti na područjima gdje će se vježba realizovati;
 - e. Na zahtjev države pošiljaoca, pružiće podršku u pregovorima u vezi sa korišćenjem privatne imovine, kao i imovine u državnoj upotrebi;
 - f. Preduzeće neophodne mjere radi olakšavanja korišćenja aerodromskih kapaciteta, graničnih prelaza (BXP), puteva, područja i infrastrukture, kako bi se obezbijedio ulazak/odlazak, prihvata, privremeni razmještaj te raspoređivanje/preraspoređivanje snaga države pošiljaoca;

- g. Koordinisaće i pribaviti sva neophodna odobrenja za korišćenje poligona za obuku i pristup vazduhoplovima Vojnog vazduhoplovstva Rumunije i Crne Gore;
 - h. Koordinisaće, olakšaće i obezbijediti logističku podršku, podršku u kretanju i transportu, medicinsku podršku, infrastrukturnu i uslužnu podršku, u skladu sa ograničenjima utvrđenim ovim TA i konačnom SOR, uzimajući u obzir stvarnu raspoloživost;
 - i. Obezbijediće smještaj i ishranu;
 - j. Obezbijediće odgovarajući nivo zaštite snaga i preduzeće sve mjere radi obezbjeđenja i upoznavanja sa pravilima bezbjednosti i zaštite na radu;
 - k. Koordinisaće aktiviranje zone iskrcaja i poligona za bojevo gađanje sa nadležnim organima;
 - l. Obezbijediće odgovarajuću koordinaciju i upravljanje frekvencijama;
 - m. Obezbijediće adekvatno planiranje i izvršenje vazdušno-desantnih operacija i drugih aktivnosti obuke.
2. Država pošiljalac će obezbijediti sljedeću podršku JCET i vježbama:
- a. Dostaviće spisak angažovanog osoblja i opreme najmanje 15 dana prije raspoređivanja;
 - b. Obezbijediće neophodnu podršku, logistiku, resurse i sertifikovane specijaliste za vazdušno-desantne operacije za svoje gostujuće jedinice koje učestvuju u vježbi, izuzev podrške koju obezbjeđuje država domaćin;
 - c. Poštovaće sve propise koji se odnose na korišćenje elektromagnetnog spektra;
 - d. Dostaviće konačnu SOR najmanje 15 dana prije raspoređivanja;
 - e. Snosiće sve troškove za robu i usluge koje pruža država domaćin, u skladu sa SOR, izuzev onih koje država domaćin pruža besplatno.
 - f. Stvari i objekte uzete na zajam od države domaćina koristiće pažljivo i vratiće ih u istom stanju u kojem su primljeni, osim ukoliko je stanje pri vraćanju opravdano normalnim korišćenjem;
 - g. Koordiniraće cjelokupno kretanje opasnih materijala i eksploziva sa državom domaćinom. U slučaju njihovog transporta, država pošiljalac će jasno definisati i dostaviti spisak opasnih materijala i eksploziva. Država domaćin će nadzirati opremu sa spiska, kao i njen transport;

- h. Poštovaće propise i procedure države domaćina u pogledu zaštite životne sredine, zdravlja i sigurnosti koje se odnose na skladištenje, kretanje ili odlaganje opasnih materijala;
- i. Poštovaće sve propise koji se odnose na korišćenje elektromagnetnog spektra;
- j. Osoblje SN odgovorno je za transport od zemlje pošiljaoca do države domaćina i nazad;
- k. Pokriće sve troškove medicinskih usluga (koje nisu hitne) i sve medicinske usluge koje država domaćin ne pruža besplatno.

ČLAN VI

OBUKA

- 1. Opšti i specifični ciljevi JCET i vježbi su sljedeći:
 - a. Obuka komandnih i kontrolnih struktura u NATO SOF procedurama operativnog planiranja;
 - b. Eksperimentisanje SOF obavještajnih koncepata i razvoj specifičnih standardnih operativnih procedura – SOP;
 - c. Obuka elemenata borbene podrške (CS) iz kopnenih, vazdušnih i mornaričkih elemenata za učešće u misijama na operativno-strateškom nivou;
 - d. Obuka gostujućih jedinica učesnika i drugih struktura u specijalnom izviđanju i TTPs direktne akcije;
 - e. Povećanje interoperabilnosti VU i struktura SOF;
 - f. Obuka osoblja na svim nivoima za planiranje, izvođenje i nadgledanje specijalnih operacija;
 - g. Validacija predložene SOF strukture komandovanja i kontrole;
 - h. Praktikovanje NATO i nacionalnih procedura operativnog planiranja;
 - i. Jačanje sposobnosti komandovanja i kontrole za SOF jedinice, strukture borbene podrške (CS) i strukture borbene logističke podrške (CSS);
 - j. Validacija, praktikovanje i ažuriranje SOP tokom procesa planiranja i izvođenja specijalnih operacija, uključujući vazdušno-desantne operacije, radi identifikacije operativnih ograničenja i restrikcija koje proizilaze iz borbenog prostora;

- k. Jačanje saradnje i interoperabilnosti između SOF i struktura podrške sa nacionalnim odbrambenim agencijama, kao i savezničkim SOF strukturama;
- l. Unapređenje engleskog jezika kao operativnog jezika.

ČLAN VII

FINANSIJSKE ODREDBE

- 1. Svaki učesnik će nadoknaditi sve troškove koji se odnose na podršku svojim članovima koji učestvuju na vježbi, u skladu sa SOR-om;
- 2. U slučaju nezgoda/incidenata, svi troškovi nastali repatrijacijom materijalnih ostataka u državu pošiljaoca je odgovornost države pošiljaoca.

ČLAN VIII

CARINSKE PROCEDURE ZA ULAZAK/IZLAZAK SA TERITORIJE

- 1. Ulazak i izlazak osoblja države pošiljaoca biće obavljen u skladu sa odredbama člana III NATO SOFA;
- 2. Oprema države pošiljaoca biće oslobođena carina ili poreza u vezi sa njihovim ulaskom ili izlaskom sa teritorije države domaćina u skladu sa odredbama člana X i člana XI NATO SOFA.

ČLAN IX

NADLEŽNOST

- 1. Aranžmani koji se odnose na nadležnost koji se primjenjuju na osoblje države pošiljaoca biće utvrđeni u članu VII NATO SOFA.
- 2. Učesnici će blisko sarađivati jedni sa drugima u pogledu vršenja svojih krivičnih i disciplinskih nadležnosti u skladu sa NATO SOFA.

ČLAN X

UNIFORMA I ORUŽJE

1. Nošenje uniforme i oružja biće u skladu sa članom V i članom VI NATO SOFA, kako je utvrđeno za sprovođenje aktivnosti.

ČLAN XI

POTRAŽIVANJA

1. Potraživanja koja proizilaze iz ili su u vezi sa vježbom rješavaće se u skladu sa članom VIII NATO SOFA;

2. U slučaju nesreće/incidenta koji rezultira štetom i/ili povredom, država pošiljalac je u obavezi da bez odlaganja obavijesti snage primaoca. Država pošiljalac će naknadno saradivati u svim istragama koje mogu sprovesti nadležni organi države domaćina. Istraga nesreća biće sprovedena u skladu sa zakonima države domaćina i važećim međunarodnim sporazumima.

ČLAN XII

ZAŠTITA SNAGA

1. Snage primaoca će preduzeti mjere koje su neophodne da bi se osigurala adekvatna bezbjednost i zaštita snaga pošiljaoca na teritoriji države domaćina u skladu sa NATO SOFA i nacionalnim zakonima države domaćina. Snage primaoci će obezbijediti bezbjednost.

2. Snage primaoci i gostujuće jedinice će saradivati i sprovoditi neophodne mjere predostrožnosti i mjere zaštite snaga.

3. Zemlja pošiljalac će koristiti prostorije države domaćina u skladu sa procedurama povezanim sa vježbom.

ČLAN XIII

ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ovaj TA stupa na snagu danom poslednjeg potpisivanja do 31. decembra 2026. godine i biće na snazi dok se sva neriješena pitanja koja proizilaze iz njegove primjene ne završe.
2. Svi sporovi u vezi sa tumačenjem ili sprovođenjem ovog TA rješavaće se konsultacijama između učesnika i neće biti upućeni bilo kojoj državi, međunarodnom sudu ili trećoj strani na rješavanje.
3. Ovaj TA može se izmijeniti uz pisani obostrani pristanak učesnika. Sve izmjene treba da budu formalizovane u pisanom dokumentu i stupaju na snagu datumom posljednjeg potpisa.
4. Dogovorena su dva originalna primjerka ovog TA, oba na engleskom jeziku, pri čemu su oba primjerka podjednako važeća.
5. Kontakt osobe za ovaj TA:
 - a. ROU POC:
 - (1) za koordinaciju obuke i vježbi, pukovnik Orban Radu (J7 ROU SOFKOM), imejl: socom@mapn.ro , mobilni: +40756086437;
 - (2) za opštu koordinaciju podrške države domaćina, pukovnik Beligan Petru, (J4 ROU SOFKOM), imejl: socom@mapn.ro, mobilni: +40745233554.
 - b. MNE POC:
 - (1) pukovnik Enes Murić, imejl: enes.muric@mil.me, mobilni: +38267612823

Za Ministarstvo odbrane Crne Gore

**Za Ministarstvo nacionalne odbrane
Rumunije**

Pozicija

Čin

Potpis

Datum _____

Pozicija

Čin

Potpis

Datum _____

Prilog 1

SPISAK AKTIVNOSTI OBUKE
AKTIVNOST OBUKE 1/2026

DRŽAVA ORGANIZATOR	CRNA GORA
NAZIV DOGAĐAJA	JCET 26.1
TIP DOGAĐAJA	Zajednička kombinovana obuka
PERIOD	15. mart - 28. mart 2026
LOKACIJA	Objekti za obuku u Crnoj Gori
UČESNICI	Do 15 pripadnika ROU SOF
SISTEMI NAORUŽANJA	Primarni sistemi naoružanja — do 15 kom Sekundarni sistemi naoružanja — do 15 kom
RELEVANTNI MATERIJALI I OPREMA	Osnovna komunikaciona oprema za jedinice
UČESNICI IZ ZEMLJE DOMAĆINA	Do 16 pripadnika MNE SOF
OSTALE NAPOMENE	MNE SOF će dostaviti „PLAN OBUKE“ 45 dana prije izvršenja

AKTIVNOST OBUKE

2 /2026

DRŽAVA ORGANIZATOR	RUMUNIJA
NAZIV DOGAĐAJA	“TROJAN FOOTPRINT 26”
TIP DOGAĐAJA	VJEŽBA
PERIOD	04. maj - 08. maj 2026. BST TFP 26 11. maj - 22. maj 2026. TFP 26
LOKACIJA	Objekti za obuku u Rumuniji
UČESNICI	Do 45 pripadnika ROU SOF
SISTEMI NAORUŽANJA	Primarni sistemi naoružanja — do 45 kom Sekundarni sistemi naoružanja — do 45 kom
RELEVANTNI MATERIJALI I OPREMA	Osnovna komunikaciona oprema za jedinice
ZEMLJA DOMAĆIN UČESNICI	I-JP do 25 pripadnika MNE SOF
OSTALE NAPOMENE	ROU SOF će dostaviti „PLAN OBUKE“ 45 dana prije izvršenja.

AKTIVNOSTI OBUKE

3/2026

DRŽAVA ORGANIZATOR	RUMUNIJA
NAZIV DOGAĐAJA	JCET 26.2 ROU - MNE
TIP DOGAĐAJA	Zajednička kombinovana obuka
PERIOD	20. septembar — 3. oktobar 2026.
LOKACIJA	Objekti za obuku u Rumuniji
UČESNICI	Do 20 pripadnika ROU SOF
SISTEMI NAORUŽANJA	Primarni sistemi naoružanja — do 20 kom Sekundarni sistemi naoružanja — do 20 kom
RELEVANTNI MATERIJALI I OPREMA	Osnovna komunikaciona oprema za jedinice
UČESNICI IZ ZEMLJE DOMAĆINA	Do 15 pripadnika MNE SOF
OSTALE NAPOMENE	ROU SOF će dostaviti „PLAN OBUKE“ 45 dana prije izvršenja.

AKTIVNOSTI OBUKE

4/2026

DRŽAVA ORGANIZATOR	RUMUNIJA
NAZIV DOGAĐAJA	“VALIANT STRIKE 26”
TIP DOGAĐAJA	VJEŽBA
PERIOD	03. oktobar - 16. oktobar 2026.
LOKACIJA	Objekti za obuku u Rumuniji
UČESNICI	Do 50 pripadnika ROU SOF
SISTEMI NAORUŽANJA	Primarni sistemi naoružanja — do 50 kom Sekundarni sistemi naoružanja — do 50 kom
RELEVANTNI MATERIJALI I OPREMA	Osnovna komunikaciona oprema za jedinice
UČESNICI IZ DRŽAVA DOMAĆINA	Do 15 pripadnika MNE SOF
OSTALE NAPOMENE	ROU SOF će dostaviti „PLAN OBUKE“ 45 dana prije izvršenja.

TECHNICAL ARRANGEMENT

BETWEEN

THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO

AND

THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE OF ROMANIA

CONCERNING THE CONDUCT OF THE

TRAINING EVENTS IN 2026

-Blank page-

The Ministry of National Defence of Romania and the Ministry of Defence of Montenegro, hereinafter referred as "Participants",

UNDERSTANDING that this Technical Arrangement (TA) does not create legally binding rights and obligations that do not currently exist pursuant to any international agreement between the Participants,

CONSIDERING the provisions of the of the North Atlantic Treaty, signed in Washington on 4 April 1949, the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces (NATO SOFA), signed on 19 June 1951 , the Agreement between the Ministry of National Defence of Romania and Ministry of Defence of Montenegro regarding defense cooperation, signed in Bucharest on 17 September 2008 and Podgorica on 9 October 2008,

NOTING the desirability for uniform procedures applicable to the forces of the Participants in the conduct of the Training Events,

DESIRING to agree on the details of the Training Events, logistic support, financial and other responsibilities and requirements of the Participants,

COMMITTED to strengthening the bonds of friendship and mutual understanding between the Participants, have agreed on the following provisions:

**SECTION I
DEFINITIONS**

BXP	Border Crossing Points. The participants will notify each other of the personnel of Visiting Unit, at least 15 days prior to the arrival, to assist with border crossing procedures.
cs	Combat Support
css	Combat Service Support
DZ	Drop Zone
DA	Direct Action
JCET	Joint Combined Exchange Training
Forces	All military personnel and materiel including any civilian components of such forces for the purpose of JCETs. The term also includes all aircraft, vehicles, stores, equipment, and ammunition, supplies as well as all air, land, and sealift movement resources, together with their support services including contractors deploying with or supporting the Force for the purpose of JCETs and military training activities.
	Force Protection
	Host Nation. For the purpose of this document the term refers to Romania and Montenegro, as applicable.
HNS	Host Nation Support. The military and civil assistance rendered by the HN to JCETs.
MNE MoD	The Ministry of Defence of Montenegro
ODA	Operational Detachment Alpha
PDSS	Pre-Deployment Site Survey
POE	Point of Entrance/ Exit
	Receiving Force. The term covers the members and personnel of ROU and MNE participating in training events, as hosts, as applicable.
ROU MoND	Romanian Ministry of National Defence
SOF	Special Operations Forces
SOP	Standing Operational Procedures

SOR	Statement of Request
SR	Special Reconnaissance
SN	Sending Nation. For the purpose of the document the term refers to Romania or Montenegro, as applicable.
	Technical Arrangement
	Training Event. The training event is the military activity.
TTPs	Techniques, Tactics and Procedures
VU	Visiting Unit. The term refers to the military detachment of the SN participating in exercises.
	Public Relations

SECTION II PURPOSE AND SCOPE

- 1 . The purpose of this TA is to ensure the proper execution and support for the Joint Combined Exchange Training (JCET) events and Exercises.
2. This TA is not intended to conflict with any national law or existing bilateral agreements of the Participants. The participants will notify each other promptly in the event of such a conflict.

SECTION III APPLICABILITY

- 1 . This TA is applicable to the support provided to Visiting Units by Receiving Forces participating in JCET and Exercises that is to be conducted in 2026 in the Romania and Montenegro military training areas.
2. The Annex 1 of the document (List of Training Events) provides detailed or tentative training description, dates, recommended training objectives, tentative geographic locations, and approximate force levels.

3. Unless otherwise stated in this TA, the provisions for Host Nation arrangements described herein will apply from the entry of initial components of the Visiting Units and any supporting units. This support will continue until the last components of those forces depart from the territory of Romania and Montenegro.
4. Entry/ Departure in/ from Host Nation territory of Sending Nation forces will be conducted using border crossing points, on dates commonly agreed during PDSS.

SECTION IV

ASSUMPTIONS

1. Those elements provided by civilian contractors will be reflected in separate private arrangements between Visiting Units and those contractors and will not be included in this TA.

SECTION V

RESPONSIBILITIES

1. The Host Nation agrees to provide the following support of the JCET and Exercises:
 - a. Permit access of Visiting Units' personnel into ROU and MNE base facilities in support of JCET objectives;
 - b. Permit the use of selected facilities and areas agreed upon during PDSS, including Ammunition Holding Area and Arms Rooms;
 - c. Provide billeting for Visiting Unit personnel during the JCET events;
 - d. Provide liaison with the local authorities in the areas where the Exercise will take place;
 - e. Assist in negotiations concerning the use of private owned property and the use of property within governmental use, on request of the Sending Nation;
 - f. Undertake the necessary actions to facilitate the use of airport facilities, BXP, roads, areas and infrastructure in order to ensure entry/departure, reception, temporary staging and deployment/ redeployment of the SN's forces;

- g. Coordinate and obtain all the necessary approvals for the usage of training ranges and access into ROU and MNE Air Force aircrafts;
 - h. Coordinate, facilitate and provide logistical, movement, transportation, medical, infrastructure and service support requested within limits established by this TA and the final SOR, taking into account actual availability;
 - i. Provide accommodation and meals;
 - j. Provide the necessary level of Force Protection and take all measure to assure and to be know the rules of safety and security in work;
 - k. Coordinate the activation of Drop Zones (DZ) and Live Firing Ranges with the responsible authorities;
 - l. Insure proper coordination and frequency management;
 - m. Insure proper planning and execution of airborne operations and other training activities.
2. Sending Nation agree to provide the following in support of JCET and Exercises:
- a. Provide the list of participating personnel and equipment at least 15 days prior to deployment;
 - b. Provide the necessary support, logistics, resources and certified specialist for airborne operations for their respective Visiting Units participating personnel at the Exercise, other than the support provided by the Host Nation;
 - c. Comply with all regulation for the usage of electromagnetic spectrum;
 - d. Cover SORs at least 15 days prior to deployment;
 - e. Cover all the expenses for the goods and services provided by Host Nation, according with the SORs except for those provided by the Host Nation at no cost;
 - f. Use items on loan and facilities provided by the Host Nation with care and return them in the same condition in which they received, unless their condition at the time of return is justified by normal usage;
 - g. Coordinate all movements of hazardous materials and explosives with the Host Nation. In case of its transport, the Sending Nation will clearly define and submit the list of hazardous materials and explosives. The Host Nation will supervise the equipment on the list as well as its transport;

- h. Comply with Host Nation's environmental, health and safety regulations and procedures provided by the Host Nation concerning the storage, movement or disposal of hazardous and/or dangerous materials;
- i. Comply with all regulation for the usage of electromagnetic spectrum;
- j. SN personnel will be responsible for transportation from Sending Nation to Host Nation and back;
- k. Cover all the expenses for medical treatment (non-emergency) and any medical treatment not provided free of charge by the Host Nation.

SECTION VI TRAINING

- l. The general and specific objectives of JCETs and Exercises are, as follows:
 - a. Training of the command and control structures in NATO SOF operational planning procedures;
 - b. Experimentation of the SOF-Intelligence concepts and development of specific Standing Operational Procedures - SOP;
 - c. Training of the Combat Support (CS) elements from Land, Air, Naval elements to participate on operational-strategic level missions;
 - d. Training the participating VUs and other structures in Special Reconnaissance and Direct Action TTPs;
 - e. Increase interoperability among the participating VI-Js and SOF structures;
 - f. Train staff at all levels to plan, conduct and monitor special operations;
 - g. Validate proposed SOF command and control structure;
 - h. Practice NATO and national operational planning procedures;
 - i. Foster command and control capability for the SOF units, Combat Support (CS) and Combat Service Support (CSS) structures;
 - j. Validate, practice and update SOPs during special operations planning and execution process, including airborne operation, in order to identify operational constraints and limitations arising from the battle space;

- k. Increase cooperation and interoperability among SOF and support structures with National Defense Agencies, and Allied SOF structures;
- l. Improve English language as operating language.

SECTION VII FINANCIAL ARRANGEMENTS

1. Each Participant will cover all the expenses that will occur for the support of own members participating at the Exercise, according with the SOR;
2. In case of accidents/ incidents, all the expenses arisen by the repatriation of the material remains back to the Sending Nation will be the responsibility of the Sending Nation.

SECTION VIII ENTRY/ EXIT AND CUSTOMS PROCEDURES

1. Entry and exit of Sending Nation personnel will be done in accordance with the provisions of Article III of NATO SOFA;
2. Sending Nation equipment will be exempt from duties or taxes concerning their entry into or exit from the territory of Host Nation in accordance with the provisions of Article X and Article XI of NATO SOFA.

SECTION IX JURISDICTION

1. Arrangements for jurisdiction which apply to Sending Nation personnel will be as laid down in Article VII of NATO SOFA.
2. The Participants will cooperate closely with each other with respect to the exercise of their respective criminal and disciplinary jurisdictions in accordance with NATO SOFA.

SECTION X

UNIFORM AND WEAPONS

1. Wearing of uniform and carrying of arms will be as laid down in Article V and Article VI of NATO SOFA, as established for the conduct of the activities.

SECTION XI

CLAIMS

1. Claims arising out of, or in connection with, the Exercise will be settled in accordance with Article VIII of NATO SOFA;

2. In the case of an accident/ incident resulting in damage and/ or injury, Sending Nation is to inform Receiving Force with no delay. The Sending Nation will subsequently cooperate with any enquiries as may be conducted by the appropriate authorities of Host Nation. Investigation of accidents will be carried out according to laws of Host Nation and applicable international agreements.

SECTION XII

FORCE PROTECTION

1. The Receiving Force will take measures as are necessary to ensure the adequate security and protection of SF within the territory of Host Nation in accordance with NATO SOFA and national laws of Host Nation. Receiving Force will provide security.

2. The Receiving Force and Visiting Units will collaborate and implement necessary force protection precautions and measures.

3. The Sending Nation will use the facilities of the Host Nation according to the procedures associated with the Exercise.

SECTION XIII
FINAL PROVISIONS

- 1 . This Technical Arrangement comes into effects on the day of the last signature until the 31st of December 2026 and will continue to produce effects until all unresolved matters derived from its implementation will be concluded.
2. Any disputes regarding the interpretation or implementation of this TA •will be resolved by consultation between the Participants and will not be referred to the any nation or international tribunal or third party for settlement.
3. This TA may be modified by the written mutual consent of the Participants. All modifications should be formalized in a written document and commence upon the date of the last signature.
4. The Technical Arrangement is agreed upon in two original copies, both in English Language, both copies being equally valid.
5. Point of contact for this TA:
 - a. ROU POC•.
 - (1) for training and exercises coordination, COL ORBAN Radu (J7 ROU SOFCOM), email: socom@mapn.ro , cell. +40756086437;
 - (2) for general HN support coordination, COL BELIGAN Petru, (J4 ROU SOFCOM), email: socom@mapn.ro, cell. +40745233554.
 - b. MNE POC:
 - (1) COL. ENES Muric, email: enes.muric@mil.me, CELL: +38267612823.

For the Ministry of Defence of Montenegro For the Ministry of National Defence of Romania

Title

Title

Rank

Rank

Name

Name

Signature

Signature

Date _____

Date _____

Annex 1

LIST OF TRAINING EVENTS

TRAINING EVENT 1 / 2026

ORGANIZING COUNTRY	MONTENEGRU
EVENT NAME	JCET 26.1
EVENT TYPE	Joint Combined Training
PERIOD	15 March - 28 March 2026
LOCATION	Training facilities in Montenegro
PARTICIPANTS	Up to 15 pax ROU SOF members
WEAPON SYSTEMS	Primary weapon systems — up to 15 pcs Secondary weapon systems — up to 15 pcs
RELEVANT MATERIALS AND EQUIPMENTS	Organic commo equipment
HOST NATION PARTICIPANTS	Up to 16 MNE SOF members
OTHER REMARKS	MNE SOF will provide the "TRAINING PLAN" 45 day prior to the execution.

TRAINING EVENT 2/2026

ORGANIZING COUNTRY	ROMANIA
EVENT NAME	TROJAN FOOTPRINT 26
EVENT TYPE	EXERCISE
PERIOD	04 May- 08 May 2026 BST TFP 26 11 May- 22 May 2026 TFP 26
LOCATION	Training facilities in Romania
PARTICIPANTS	Up to 45 pax ROU SOF members
WEAPON SYSTEMS	Primary weapon systems — up to 45 pcs Secondary weapon systems — up to 45 pcs
RELEVANT MATERIALS AND EQUIPMENTS	Organic commo equipment
HOST NATION PARTICIPANTS	I-JP to 25 MNE SOF members
OTHER REMARKS	ROU SOF will provide the "TRAINING PLAN" 45 day prior to the execution.

TRAINING EVENT 3/2026

ORGANIZING COUNTRY	ROMANIA
EVENT NAME	JCET 26.2 ROU - MNE
EVENT TYPE	Joint Combined Exercise Training
PERIOD	20 September — 03 October 2026
LOCATION	Training facilities in Romania
PARTICIPANTS	Up to 20 pax ROU SOF members
WEAPON SYSTEMS	Primary weapon systems — up to 20 pcs Secondary weapon systems — up to 20 pcs
RELEVANT MATERIALS AND EQUIPMENTS	Organic commo equipment
HOST NATION PARTICIPANTS	Up to 15 MNE SOF members
OTHER REMARKS	ROU SOF will provide the "TRAINING PLAN" 45 day prior to the execution.

TRAINING EVENT 4 /2026

ORGANIZING COUNTRY	ROMANIA
EVENT NAME	VALIANT STRIKE 26
EVENT TYPE	EXERCISE
PERIOD	03 October - 16 October 2026
LOCATION	Training facilities in Romania
PARTICIPANTS	Up to 50 pax ROU SOF members
WEAPON SYSTEMS	Primary weapon systems — up to 50 pcs Secondary weapon systems — up to 50 pcs
RELEVANT MATERIALS AND EQUIPMENTS	Organic commo equipment
HOST NATION PARTICIPANTS	Up to 15 MNE SOF members
OTHER REMARKS	ROU SOF will provide the "TRAINING PLAN" 45 day prior to the execution.